

Kuijpers realiseert eerste kunstgebouw van Joop van Caldenborgh

Een gebouw om kunst te tonen, niet om gebouw te zijn

Tussen de weilanden, waterpartijen, bossen en duinen van Wassenaar vrijst Museum Voorlinden. Een op het oog eenvoudig en ingetogen gebouw waarin alles draait om de moderne en hedendaagse kunst die er vanaf midden 2016 te zien is. Voor dit project realiseert Kuijpers de technische voorzieningen waaronder de geavanceerde verlichting, speciale klimaatinstallaties en de gebouwautomatisering. En dat is allesbehalve eenvoudig, aldus Joop van Caldenborgh: “Dankzij geavanceerde en mooie techniek komt het gebouw straks tot leven waardoor de kunst nog meer tot zijn recht komt.”

Joop van Caldenborgh – oprichter van chemieconcern Caldic en één van de grootste verzamelaars van moderne en hedendaagse kunst in Nederland – antwoordde steevast ‘nooit’ als iemand hem vroeg wanneer er een museum zou komen voor zijn Caldic Collectie. “Maar allengs kwam de gedachte: wat doe ik ermee? Zo’n zes jaar geleden kwam ik toch tot de conclusie dat het bij elkaar houden van de verzameling en vooral het delen met anderen erg leuk is en ook dankbaar om te doen.”

Met het oog op zijn toekomstige museum kocht Van Caldenborgh in juni 2011 landgoed Voorlinden in Wassenaar. Het duurde tot augustus 2013 voor hij een onvoorwaardelijke vergunning had om te bouwen. “Dit landgoed is een Natura 2000-gebied, Ecologische Hoofdstructuur, Rijksmonument, waterwingebied, landgoederenbiotop... Kortom, alles wat het realiseren van iets nieuws bijna onmogelijk maakt. Ik stond op het vliegveld van Pisa toen ik het bericht kreeg dat we konden bouwen. Omdat we er al twee jaar voor vochten, was dat een enorme opluchting.”

Twaalf percelen

De manier waarop Van Caldenborgh het bouwproces aanpakt is bijzonder te noemen. “Om de kwaliteit te bewaken zijn we voor een deel zelf aannemer geworden. We knipten het project op in twaalf percelen en zochten voor elk perceel naar een partij die de door ons gewenste kwaliteit kan leveren.” Nadat de kuip onder de grond was gerealiseerd door Dura Vermeer en de kelder erin was geplaatst door Bouwbedrijf De Nijs, werden de volgende drie leveranciers gecontracteerd: Cordeel als hoofdaannemer van de bovenbouw en hoofd coördinatie, TGM voor puien, glas en gevelwerk en sinds oktober 2014 Kuijpers voor de installaties en regeltechniek voor klimaat, licht en stroom.

“De regeling van klimaat en licht in een museum luistert uitermate nauw en is een zeer complex en omvangrijk werk”, legt Van Caldenborgh uit. “En helemaal hier, waar het gebouw echt gemaakt wordt om kunst te tonen en niet om gebouw te zijn. Ik wilde samenwerken met een partij die dat aanvoelt. Kuijpers kende ik nog niet, maar ze hadden dankzij hun ervaring bij onder meer het Rijksmuseum wel een goede reputatie.”

Joop van Caldenborgh

Paul Diercks

Fraaie afwerking

Vanaf dag één moest Kuijpers innovatief omgaan met de uitgebreide wensenlijst van Van Caldenborgh. "Ik hou van strak en wil in het museum nergens knopjes, metertjes, thermostaten of stopcontacten zien. In Kuijpers vond ik een partij die goed luistert, het belang van die esthetiek respecteert en ook meedenkt hoe we mijn ideaalbeeld kunnen vertalen naar een werkende technische oplossing. Ze leveren keurig werk, maar als het goed is, is daar straks heel weinig van te zien."

De aandacht voor schoonheid en afwerking is ook belangrijk op plekken die worden onttrokken aan het zicht van de museumbezoekers. "In veel musea die ik bezocht zaten de installaties weggestopt op de verkeerde plek, was er te weinig ruimte en als er voldoende ruimte was, werd die gebruikt als opslagruimte", vertelt Van Caldenborgh. "Dat gebeurt hier absoluut niet. De technische ruimte is een belangrijk onderdeel van het gebouw en moet net zo perfect worden afgewerkt. Als je simpelweg de buizen recht legt, onnodige stickers verwijdert, zorgt dat het schoon, ergonomisch verstandig en esthetisch gezien mooi is, dan heeft iedereen die daar later onderhoud pleegt er plezier van."

Om die visie te begrijpen organiseerde Kuijpers een sessie voor zo'n vijftig medewerkers waar Van Caldenborgh kon vertellen over zijn overtuigingen en beweegredenen. "Dat vond ik heel bijzonder. Ik stel hoge eisen en kon nu persoonlijk uitleggen welke kant ik op wil en vooral waarom ik zo fraai afgewerkt wil bouwen. Waarom ik functionaliteit heel belangrijk vind en het tegelijkertijd zie als slechts een onderdeel van het geheel. Dat landde goed in de groep."

"De regeling van klimaat en licht in een museum luistert uitermate nauw en is een zeer complex en omvangrijk werk."

Coördinatie

Op de projectlocatie krijgt Museum Voorlinden steeds meer vorm. Met alle verschillende partijen die er werkzaam zijn, is goede communicatie volgens Van Caldenborgh cruciaal. "En dat is verdraaid moeilijk in de huidige bouwwereld. Vakmanschap is nog steeds erg belangrijk, maar coördinatie is doorslaggevend voor het succes."

Feiten

Project:

Museum Voorlinden in Wassenaar

Opdrachtgever:

De Caldic Collectie o.l.v. Joop van Caldenborgh

Resultaat:

De Caldic Collectie komt optimaal tot zijn recht in een gebouw dat met geavanceerde technieken met lucht en licht tot leven gewekt wordt.

Oplevering:

januari 2016

Joop van Caldenborgh

Daarmee is Paul Diercks, operationeel directeur bij Kuijpers, het volledig eens. Omdat bijna alles met elkaar samenhangt, kunnen kleine veranderingen volgens hem grote invloed hebben op het geheel. "Wij kunnen pas dingen neerzetten als de vloer er ligt. En die vloer kan alleen worden geplaatst als de kozijnen en vensters gemonteerd zijn. Dat zijn al drie partijen die goed moeten samenwerken. Coördinatie – die normaal gesproken vooral gaat om logistiek en planning – draait hier veel meer om het afstemmen van de specificaties van het werk. Een vloer die iets dikker wordt opgeleverd, geeft ons minder ruimte voor luchtkanalen. Als beveiligingssysteem of armaturen op het laatste moment worden aangepast of verplaatst heeft dat direct consequenties voor de plek waar wij leidingen leggen. En zo'n aanpassing is hier goed mogelijk, omdat de heer Van Caldenborgh tot op het eind wil kunnen zeggen dat hij iets niet mooi vindt. Die dynamiek maakt het werk enerzijds interessant en vraagt anderzijds heel veel van ons team."

"Omdat alle partijen extreem afhankelijk van elkaar zijn, moeten we ons voortdurend bewust zijn van wat we doen en dit ook delen met andere teams binnen het project. Constructief zijn, meedenken en kwaliteit leveren. Het vraagt dat we een luisterend oor bieden aan Van Caldenborgh, zijn team en aan bouwpartners, dat we samen tijdig tot oplossingen komen en elkaars risico's respecteren. Daarom werkt een groot deel van het team ook ter plaatse zodat we continu bij elkaar kunnen binnenlopen."

Deze manier van werken betekent volgens Diercks ook dat iedereen tot de dag van oplevering nauwkeurig moet zijn. "We moeten niet berusten in het comfortabele idee dat we er bijna zijn. Voortdurend scherp zijn. Niet omdat het van ons wordt gevraagd, maar omdat het de kwaliteit van ons werk – van alle aannemers en onderaannemers als geheel – ten goede komt. En als Museum Voorlinden straks opgeleverd is, hebben we gezamenlijk iets gerealiseerd om echt trots op te zijn: complexe en mooie techniek die het gebouw met licht en lucht tot leven wekt, waardoor de kunst nog meer tot zijn recht komt."

"De technische ruimte is een belangrijk onderdeel van het gebouw en moet net zo perfect worden afgewerkt."

Ook Van Caldenborgh ziet uit naar dat moment. "Ik beleef een hoop plezier aan de bouwfase, maar ik zal ook blij zijn als het achter de rug is en we eindelijk kunst kunnen laten zien. Ik heb geen favoriet stuk, maar ben bij sommige wel nieuwsgierig hoe het uitpakt. 'Skyspace' – een lichtwerk van James Turrell – wordt bijvoorbeeld gebouwd in het museum. De effecten van dat licht en de kleurverandering zijn heel bijzonder en ik kijk er erg naar uit om dat straks te zien."

Op landgoed Voorlinden in Wassenaar wordt Museum Voorlinden gebouwd.